

РІШЕННЯ РАЗОВОЇ СПЕЦІАЛІЗОВАНОЇ ВЧЕНОЇ РАДИ ДФ 36.053.043 ПРО ПРИСУДЖЕННЯ СТУПЕНЯ ДОКТОРА ФІЛОСОФІЇ

Разова спеціалізована вчена рада ДФ 36.053.043 Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка Міністерства освіти і науки України, м. Дрогобич, прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії Козирю Юрію Руслановичу з галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки за спеціальністю 051 Економіка на підставі публічного захисту дисертації «Державне регулювання розвитку ринку електронних платежів в Україні» 11 червня 2026 року.

Козир Юрій Русланович, 1995 р.н., громадянин України, освіта вища. У 2018 році закінчив Державний вищий навчальний заклад «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана» й отримав ступінь магістра за спеціальністю 072 Фінанси, банківська справа та страхування. З 2022 по 2026 рік навчався в аспірантурі Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка за спеціальністю 051 Економіка.

Здобувач має 25 наукових праць за темою дисертації, а саме: 8 статей – у наукових фахових виданнях категорії «Б»; 17 – у збірниках матеріалів науково-практичних конференцій.

Кількість, обсяг та зміст друкованих праць відповідають вимогам Міністерства освіти і науки України щодо публікації основного змісту дисертації на здобуття наукового ступеня доктора філософії.

Статті у наукових фахових виданнях:

1. Козир Ю.Р., Рибчук А.В. Перспективи використання банківських електронних засобів платежу. *Бізнес Інфор.* 2023, № 2. С. 216-222. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2023-2-216-222>.

2. Козир Ю.Р. Цифрові розрахункові послуги в системі конкурентних переваг національного ринку електронних платежів. *Агросвіт.* 2024, № 21. С. 156-162. DOI: [10.32702/2306-6792.2024.21.156](https://doi.org/10.32702/2306-6792.2024.21.156).

3. Козир Ю.Р. Електронні гроші як елемент національної платіжної системи. *Інвестиції: практика та досвід.* 2024, № 16. С. 221-225. DOI: [10.32702/2306-6814.2024.16.221](https://doi.org/10.32702/2306-6814.2024.16.221).

4. Козир Ю.Р. Теоретичні засади державного регулювання національного ринку електронних платежів. *Економічні горизонти.* 2025, №3. С. 64-71. DOI: [10.31499/2616-5236.2\(31\).2025.328919](https://doi.org/10.31499/2616-5236.2(31).2025.328919).

5. Козир Ю.Р., Рибчук А.В. Динаміка розвитку платіжного ринку в Україні. *Економічний простір.* 2025, № 205. С. 219-224. DOI: <https://doi.org/10.30838/EP.205.219-224>

6. Козир Ю.Р. Еволюція нормативно-правового регулювання розвитку ринку електронних платежів в Україні. *Ефективна економіка.* 2025, № 9. DOI: [http://doi.org/10.32702/2307-2105.2025.9.8](https://doi.org/10.32702/2307-2105.2025.9.8).

7. Козир Ю.Р., Рибчук А.В. Стратегічні вектори державної політики розвитку ринку електронних платежів в Україні. *Національні інтереси України.* 2026 № 1. С. 937–946. (DOI: [https://doi.org/10.52058/3041-1793-2026-1\(18\)-935-](https://doi.org/10.52058/3041-1793-2026-1(18)-935-)

8. Козир Ю.Р., Рибчук А.В. Системність інструментів державної політики активізації українського ринку електронних платежів. *Наукові перспективи*. 2026, № 1. С. 1027–1037. [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2026-1\(67\)-1024-1037](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2026-1(67)-1024-1037).

Тези доповідей, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

1. Козир Ю.Р. Електронні гроші в системі національних платіжних інструментів. Актуальні проблеми обліково-аналітичного процесу в управлінні підприємницькою діяльністю: матер. X міжнар. наук.-практ. інтернет-конфер. Мукачево: 2022. С. 105–107.

2. Козир Ю.Р., Рибчук А.В. Розвиток платіжного середовища е-комерції. Актуальні проблеми сучасної науки: матер. X міжнар. наук.-практ. конфер. Дрогобич: Редакційно-видавничий відділ ДДПУ імені Івана Франка. 2023. С. 413–414.

3. Козир Ю.Р. Передумови функціонування електронних платіжних систем. Модернізація економіки: сучасні реалії, прогнозні сценарії та перспективи розвитку: матер. V міжнар. наук.-практ. конфер. Херсон-Хмельницький. 2023. С. 502–504.

4. Козир Ю.Р. Модернізація платіжних систем. Актуальні проблеми обліково-аналітичного процесу в управлінні підприємницькою діяльністю: матер. XI міжнар. наук.-практ. інтернет-конфер. Мукачево. 2023. С. 227–229.

5. Козир Ю.Р. Електронні платежі в системі макроекономічної безпеки. Актуальні проблеми обліково-аналітичного процесу в управлінні підприємницькою діяльністю: матер. XII міжнар. наук.-практ. інтернет-конфер. Мукачево. 2024. С. 260–262.

6. Козир Ю.Р. Електронні розрахунки у забезпеченні ефективного функціонування національної платіжної системи. Модернізація економіки: сучасні реалії, прогнозні сценарії та перспективи розвитку: матер. VI міжнар. наук.-практ. конфер. Херсон–Хмельницький. 2024. С. 338–340.

7. Козир Ю.Р. Системна трансформація електронних платіжних систем. Актуальні проблеми сучасної науки: матер. XI міжнар. наук.-практ. конфер. Дрогобич: Редакційно-видавничий відділ ДДПУ імені Івана Франка. 2024. С. 644–645.

8. Козир Ю.Р. Економічна природа електронних платіжних інструментів. Scientific forum: the theory and practice of research: матер. VI міжнар. наук. та теор. конфер. Валенсія, Іспанія. 2024. С.11–13.

9. Козир Ю.Р. Необхідність державного регулювання ринку електронних платежів. Теорія модернізації в контексті сучасної світової науки: матер. IV міжнар. наук. конфер. Вінниця: ТОВ «УКРЛОГОС Груп. 2025. С.139–142.

10. Козир Ю.Р. Цифровізація як фактор конкурентоспроможності національної платіжної системи. Modern directions and movements in science: матер. V міжнар. наук.-практ. конфер. Люксембург. 2025. С. 33–35.

11. Козир Ю.Р. Структура суб'єктів ринку електронних платежів в Україні. Міжгалузеві диспути: динаміка та розвиток сучасних наукових досліджень: матер. VII міжнар. наук. конфер. Полтава: Міжнародний центр наукових досліджень. 2025. С. 137–139.

12. Козир Ю.Р. Державні інструменти мінімізації впливу ризиків на ефективність ринку електронних платежів в Україні. Ефективні механізми господарювання в контексті сучасної економічної теорії: матер. міжнар. наук.-практ. конфер. Львів-Торунь: Liha-Pres. 2025. С. 48–51.

13. Козир Ю.Р. Переваги та ризики удосконалення національного ринку електронних платежів. Модернізація економіки: сучасні реалії, прогнозні сценарії та перспективи розвитку: матер. VII міжнар. наук.-практ. конфер. Херсон–Хмельницький. 2025. С. 509–511.

14. Козир Ю.Р. Блокчейн-технології як інструмент розвитку ринку електронних платежів в Україні. Актуальні проблеми сучасної науки: матер. XII міжнар. наук.-практ. конфер. Дрогобич: Редакційно-видавничий відділ ДДПУ імені Івана Франка. 2025. С. 601–602.

15. Козир Ю.Р. Державна політика розвитку ринку електронних платежів у воєнний та повоєнний періоди. *Advanced Discoveries of Modern Science: Experience, Approaches and Innovations*: матер. IX міжнар. наук. та теор. конфер. Амстердам, Нідерланди. 2025. С. 92–94.

16. Козир Ю.Р. Система чинників розвитку українського ринку електронних платежів. Традиційні та інноваційні підходи до наукових досліджень: матер. X міжнар. наук. конфер. Луцьк. 2025. С. 62–64.

17. Козир Ю.Р. Напрями розвитку ринку електронних платежів в Україні. Глобальні виклики та інновації: шляхи розвитку сучасної науки: матер. V міжнар. наук. конфер. Одеса. 2026. С. 74–76.

У дискусії взяли участь голова і члени спеціалізованої вченої ради:

1. Свінцов Олександр Миколайович, доктор економічних наук, професор, професор кафедри математики та економіки Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка.

2. Васильців Тарас Григорович, доктор економічних наук, професор, директор Державної установи «Інститут регіональних досліджень імені М.І. Долишнього Національної академії наук України».

Зауваження, висловлені у відгуку опонента:

1. У першому розділі дисертації розширено трактування ринку електронних платежів як системоутворювального чинника економічного розвитку та безпеки, однак запропоновані концепційні положення мають в більшій мірі концептуалізаційний характер. Недостатньо конкретизовано механізми їх практичної імплементації, зокрема через систему кількісних індикаторів, які дозволяли б оцінювати рівень впливу цього ринку на окремі складові економічної безпеки.

2. У п. р. 1.2 рукопису запропонована розлога типологія форм електронних платежів, яка істотно розширює аналітичні можливості у сфері державного регулювання ринку електронних платежів. Водночас вона видається надмірно деталізованою та ускладненою в сенсі прикладного використання. Потребує чіткішого обґрунтування обрання ключових класифікаційних ознак, а його відсутність певною мірою знижує практичну цінність цієї систематизації для цілей державного регулювання.

3. Результати дослідження переважно сфокусовані на українському

контексті, тоді як аналіз кращих практик державного регулювання ринку електронних платежів у країнах ЄС та інших розвинених економіках у певних частинах роботи представлений, однак недостатньо системно. Це звужує можливості глибшої верифікації запропонованих підходів та їх адаптації до європейських стандартів.

4. Попри декларування важливості впливу державного регулювання розвитку ринку електронних платежів в Україні на стан економічної безпеки держави, у роботі не повною мірою розкрито методичний інструментарій оцінювання ризиків розвитку ринку електронних платежів, зокрема кіберзагроз, операційних ризиків і ризиків фінансової дестабілізації. Відсутня формалізована модель кількісного оцінювання таких ризиків.

5. Безумовною перевагою дослідження є застосування низки методів економіко-математичного моделювання та економетричних моделей (як от VAR, VECM, SVAR та ін.), однак не повністю розкрито питання репрезентативності використаних даних, їх часової глибини та можливих структурних розривів, зумовлених кризовими явищами, зокрема повномасштабною війною. Це може впливати на надійність отриманих результатів.

6. У третьому розділі дисертації запропоновано системний підхід до державного регулювання розвитку ринку електронних платежів в Україні. Водночас бракує деталізації щодо конкретних регуляторних інструментів, механізмів їх реалізації, інституційного забезпечення та методики оцінювання ефективності впровадження запропонованих заходів у коротко- та середньостроковій перспективі.

3. Дорошенко Олена Олександрівна, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри обліку і аудиту Національного університету водного господарства і природокористування.

Зауваження, висловлені у відгуку опонента:

1. У першому розділі дисертації автором розвинено трактування ринку електронних платежів як системоутворювального чинника економічного розвитку та економічної безпеки держави. Водночас доцільним було б більш чітко конкретизувати механізми впливу цього ринку на окремі складові економічної безпеки, зокрема через кількісні індикатори або відповідні методичні підходи до їх оцінювання.

2. Автор пропонує структурування державного регулювання за трьома контурами: (1) інфраструктурно-технічним, (2) ринкового середовища, (3) регулювання розвитку ринку. Ця ідея є концептуально цікавою, однак у роботі не показано, як між цими контурами відбувається взаємодія і зворотний зв'язок, чи існують між ними ієрархічні відносини, яку роль виконує кожен з них у кризових умовах. Для використання даної моделі як аналітичного інструменту потребує уточнення питання взаємодії між цими контурами в практичній площині, зокрема щодо пріоритетності їх застосування у різних макроекономічних умовах.

3. У другому розділі дисертації запропоновано методичний підхід до аналізу динаміки платіжної поведінки на основі використання деталізованих періодичних даних. Беззаперечною перевагою є орієнтація на більш гнучкий

аналіз короткострокових змін та виявлення проміжних тенденцій. Водночас у роботі недостатньо розкрито питання чутливості запропонованої моделі до зміни вхідних параметрів, зокрема макроекономічних показників, рівня доходів населення чи зовнішніх шоків. Доцільним було б доповнити дослідження аналізом сценаріїв або тестуванням моделі на різних часових вибірках, що дозволило б підвищити рівень її прикладної надійності та універсальності використання.

4. Застосування економетричного інструментарію, зокрема поєднання моделей множинної регресії та векторної авторегресії, свідчить про високий рівень методичної підготовки автора. Разом з тим у дисертації доцільно було б більш розгорнуто обґрунтувати вибір незалежних змінних, їх економічну інтерпретацію та взаємозв'язки між ними. Окрім того, потребують більш детального висвітлення питання визначення оптимальної кількості лагів у VAR-моделі, а також результати діагностичних тестів (на стаціонарність рядів, автокореляцію залишків, мультиколінеарність), що є важливими для підтвердження адекватності та стійкості побудованих моделей.

5. У третьому розділі дисертації автором розроблено комплексну модель розвитку ринку електронних платежів, яка інтегрує технологічні, інституційні та поведінкові чинники. Такий підхід є сучасним і відповідає міждисциплінарному характеру досліджуваної проблематики. Водночас робота виграла б від більш детального опису механізмів практичної реалізації цієї моделі, зокрема визначення конкретних інструментів впровадження, відповідальних суб'єктів, етапів реалізації та критеріїв оцінювання ефективності. Також доцільним було б представити можливості апробації моделі у діяльності державних органів або фінансових інституцій, що підвищило б її прикладну значущість.

6. Заслуговують на увагу пропозиції здобувача щодо запровадження цифрової гривні (CBDC) та інтеграції вітчизняного платіжного ринку у європейські системи SEPA і EPI. Зазначені напрями є стратегічно важливими і свідчать про широке бачення автором перспектив розвитку досліджуваного ринку. Водночас з метою підвищення доказової бази та практичної застосовності сформульованих рекомендацій було б доцільним доповнити їх кількісною оцінкою очікуваних ефектів від реалізації запропонованих заходів. Корисним також видається більш розгорнутий аналіз потенційних ризиків – регуляторних, технологічних та валютних – з урахуванням досвіду країн, які вже пройшли аналогічний шлях інтеграції (зокрема держав Балтії при приєднанні до зони SEPA). Це дозволило б органам державної влади отримати більш операційний інструментарій для практичного впровадження запропонованих рішень.

4. Квасній Любов Григорівна, кандидат економічних наук, професор, професор кафедри математики та економіки Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка.

Зауваження, висловлені у відгуку рецензента:

1. У роботі автор, аналізуючи загрози для макроекономічної безпеки держави, що актуалізуються під час поширення електронних платежів (с. 38), використовує узагальнені формулювання («загрози макроекономічній безпеці»,

«проблеми конфіденційності», «перешкоди доступності») зазначає, що зворотною стороною для фінансової безпеки держави може обернутися розвиток ринку електронних платежів у разі активізації таких викликів і загроз, як кібератаки, фішинг і шахрайство, що призводять до втрати і неправомірного використання особистих даних, загальної дестабілізації роботи провідних банківських чи фінансових установ або ж фінансової чи банківської системи країни на загал (с. 39). Водночас поза увагою здобувача залишилися зв'язки між окремими інцидентами у сфері електронних платежів і системними ризиками для фінансової стабільності держави.

2. Запропонована автором класифікація платіжних систем за ключовими цифровими технологіями є лише одним із інструментів аналітичного осмислення цієї сфери, оскільки вона дозволяє структурувати різноманіття сучасних рішень, виявити їхні базові технологічні відмінності та розглядати її як складову комплексного підходу до аналізу платіжних систем, яка у поєднанні з іншими критеріями дозволяє отримати більш глибоке та всебічне розуміння їхньої природи, функціонування та перспектив розвитку (с. 47). Попри це, автору необхідно було врахувати динамічний розвиток фінансових технологій зумовлює постійне виникнення нових гібридних моделей, які поєднують у собі кілька технологічних підходів і не завжди можуть бути однозначно віднесені до певної категорії.

3. Аналізуючи чинники розвитку ринку електронних платежів, здобувач вказує на доцільність їхньої класифікації на чотири групи (с. 108): (1) інфраструктурні (POS, банкомати, платіжні кіоски, NFC-термінали); технологічні (мобільні гаманці, токенизація, QR-платежі, API-банкінг); інституційно-регуляторні (політика НБУ, PSD2/OpenBanking, законодавство); поведінкові та соціально-економічні (довіра, цифрова грамотність, доходи населення, війна). Проте запропонована класифікація чинників не є взаємовиключною: окремі елементи одночасно належать до кількох груп. Зокрема, мобільні гаманці чи QR-платежі можна віднести як до технологічних, так і до інфраструктурних чинників, а рівень довіри населення значною мірою формується під впливом інституційно-регуляторного середовища. Це створює ризик перетину категорій та знижує чіткість такої класифікації, що необхідно було зазначити автору.

4. Узагальнюючи результати взаємодії законодавчої бази та регуляторних адаптацій у платіжній системі в умовах військової агресії, що проявляється у прискореному впровадженні дистанційних сервісів, посиленні протоколів кібербезпеки та реалізації стратегічних ініціатив, зокрема пілотного проєкту e-гривні (рис. 2.10), автор зазначає, що ці елементи, які раніше належали до майбутнього, перетворилися на інструменти поточної стійкості та заклали фундамент повоєнної відбудови, демонструючи парадоксальний симбіоз

руйнівного конфлікту та інноваційного розвитку (с. 147). Поруч з цим позиція автора не підкріплена достатньою кількісною або емпіричною верифікацією, що ускладнює оцінку реального впливу зазначених регуляторних змін і цифрових ініціатив (зокрема пілотного проєкту е-гривні) на стійкість платіжної системи та їхню роль у повосенній відбудові.

5. Визначаючи детермінанти моделі розвитку ринку електронних платежів в Україні, автор зазначає (рис. 3.4), що формування цілісної парадигми державного регулювання ринку електронних платежів в Україні вимагає переходу від фрагментарних регуляторних рішень до розбудови формалізованої системно-динамічної моделі, яка дозволяє відтворити багатовимірний і багатофакторний характер розвитку ринку та створює можливість не лише описувати поточні тенденції, але й моделювати майбутні сценарії, визначати точки вразливості та зони швидкого впливу державної політики (с. 215). Хоча здобувач обґрунтовує необхідність переходу до системно-динамічної моделі регулювання ринку електронних платежів, у роботі недостатньо конкретизовано, які саме механізми та інструменти державного впливу можуть ефективно інтегруватися у таку модель.

5. Паласевич Микола Богданович, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри математики та економіки Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка.

Зауваження, висловлені у відгуку рецензента:

1. Дисертант, узагальнюючи сутнісні характеристики, а також конфігурацію системи й структури електронних платежів (рис. 1.1), веде мову про ідентифікацію ролі, яку вони реалізують в економіці, що дозволяє відобразити всебічну і об'єктивну характеристику впливу розвитку ринку електронних платежів на макроекономічні соціально-економічні процеси (с. 36). Але у роботі бракує уточнення методичних підходів, які дозволяють не лише ідентифікувати роль електронних платежів, але й довести їхній вплив на соціально-економічні процеси на практиці.

2. Формуючи теоретико-методологічні засади державного регулювання розвитку ринку електронних платежів, автор стверджує про необхідність визначення критеріїв, котрі дозволяють ідентифікувати саме розвиток як якісну зміну, оскільки просте зростання обсягів діяльності ринку не завжди свідчить про розвиток, а за умов погіршення показників ефективності може радше вказувати на спад або занепад, тому доцільно орієнтуватися на систему відповідних критеріїв, які водночас визначають вектори та напрями державної політики у цій сфері (рис. 1.5). Поруч з цим фіксований набір критеріїв (с.74) ризикує швидко втрачати актуальність і не повною мірою відображати реальні якісні трансформації ринку, що може обмежувати ефективність державної політики, сформованої на їх основі.

3. Автор стверджує, що ринок електронних платежів України в умовах

російської агресії постає як яскравий приклад складної адаптивної системи, функціонування якої не може бути пояснене через просте лінійне додавання впливів окремих чинників. Натомість його розвиток визначається багатовимірною, динамічною та часто нелінійною взаємодією економічних, технологічних, соціальних і безпекових факторів, що перебувають у постійному стані взаємного впливу (рис. 2.13). Водночас згадується про посилення ролі держави, однак не розкрито чи це має довгостроково позитивний чи потенційно обмежувальний ефект для конкуренції (с. 138).

4. Досліджуючи вплив законодавчо-нормативної бази на розвиток ринку електронних платежів, дисертант підкреслює, що він характеризується появою низки нових викликів, які значно загострилися в умовах військової агресії. Йдеться про необхідність забезпечення безперервності функціонування платіжної інфраструктури в умовах воєнного стану та реалізацію проблеми адаптації регулювання до нових форм електронних платежів, зокрема мобільних застосунків, електронних гаманців і транскордонних цифрових сервісів, які стрімко розвиваються навіть в умовах війни (с.149–150). Автор слушно акцентує увагу на нових викликах для ринку електронних платежів в умовах воєнного стану, однак його позиція є дещо узагальненою, оскільки не конкретизовано, які саме недоліки чинної законодавчо-нормативної бази перешкоджають ефективній адаптації до розвитку мобільних застосунків, електронних гаманців і транскордонних цифрових сервісів.

5. Аналізуючи напрямки розвитку ринку електронних платежів в Україні, автор зазначає, що він удосконалюється під впливом комплексної взаємодії інфраструктурних, технологічних, інноваційних, інституційних, поведінкових та безпекових чинників, а ключовий потенціал зростання частки безготівкових операцій полягає у модернізації платіжної інфраструктури, прискоренні впровадження технологічних інновацій (зокрема, токенизації та миттєвих платежів), поглибленні відкритості та прозорості регуляторного середовища (гармонізація з PSD2/PSD3), підвищенні рівня довіри користувачів та забезпеченні ефективного кіберзахисту (с. 202). Водночас здобувач дещо переоцінює роль технологічних та інституційних чинників (модернізація інфраструктури, PSD2/PSD3, інновації), але недостатньо враховує вплив соціально-економічних обмежень (рівень доходів населення, фінансова грамотність, тіньова економіка), які в українських реаліях можуть істотно стримувати зростання частки безготівкових операцій навіть за умов технологічного прогресу.

Результати відкритого голосування:

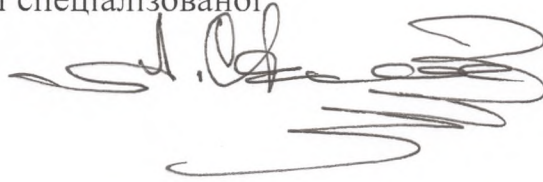
«За» – 5 членів ради;

«Проти» – немає;

«Утрималися» – немає.

На підставі результатів відкритого голосування разова спеціалізована вчена рада присуджує **Козиру Юрію Руслановичу** ступінь доктора філософії з галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки за спеціальністю 051 Економіка.

Голова разової спеціалізованої
вченої ради

Олександр СВІНЦОВ

Дрогобицький державний
педагогічний університет
імені Івана Франка

Підпис *Свінцова*

ЗАСВІДЧУЮ

Учений секретар *[Signature]*

